

Fylkesmannen i Østfold

Landbruks- og matdepartementet

Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Landbruks- og matdep.	
Saksnr: 08/132	Deponi: 53
Mottatt: 28 MAI 2008	ASR/MA
Saksbehandler: BRE	Ark: 470
Kcc:	Avsk:

Områdene miljøvern og landbruk

Deres ref.:

Vår ref.: 2008/1066 520 IER

Vår dato: 27.05.2008

Tilbakemelding - Høring - Jordverngruppas rapport " Klimaskifte for jordvernet "

Viser til vårt brev av 17.03.08 vedrørende høring – Jordverngruppas rapport "Klimaskifte for jordvernet".

Vedlagt oversendes møtebok fra fylkeslandbruksstyremøte i Østfold 27.03.08, hvor ovennevnte sak ble behandlet under sak 15/08. Beklager sen oversendelse.

Med hilsen

Ingvill Bakker Eriksen
førstekonsulent

Vedlegg.

MØTEBOK

FYLKESLANDBRUKSSTYRET I ØSTFOLD

Møtedato: 27.03.2008	Kommune:
Saksnummer: 15/08	Saksbehandler: Kjersti Stenrød
Saksarkivnummer: 08/1066	Arkivkode: 520

SAK: Høring – Jordverngruppas rapport "Klimaskifte for jordvernet"

Landbruksdirektørens saksutredning:

**Vedlegg: Høringsbrev datert 25.01.08
Rapport fra jordverngruppa "Klimaskifte for jordvernet", LMD**

Sakens bakgrunn:

Viser til sak 07/08 i møte 13.02.08 hvor rapporten "Klimaskifte for jordvernet" var vedlagt. Saken ble utsatt til møte 27.03.08.

Med bakgrunn i regjeringens ønsker om å styrke jordvernet, målet om å halvere den årlige omdisponeringen av de mest verdifulle jordressursene innen 2010 og bekymring for den høye omdisponeringstakten satte Landbruks- og matministeren ned en arbeidsgruppe som skulle:

1. Gi innspill til arbeidet med ny plan- og bygningslov
2. Avholde tematiske møter med landbruks- og miljøorganisasjoner og samferdselsmyndigheter
3. Innhente innspill til nye virkemidler
4. Vurdere status og foreslå virkemidler for et sterkt jordvern

Begrunnelser for et sterkt jordvern:

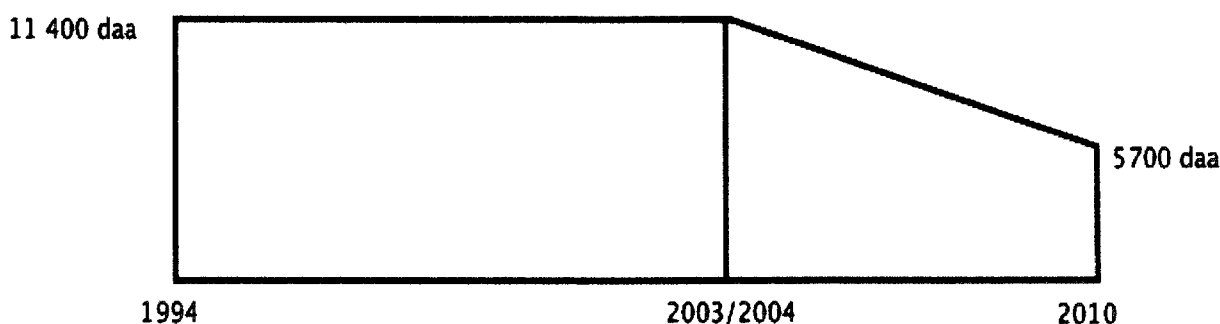
- våre etterkommere skal ha muligheten til å produsere egen mat på egen jord
- klimaforandringene vil endre forutsetningene for matproduksjon over hele kloden
- økt etterspørsel etter matvarer, blant annet i folkerike land som Kina og India, gir økt behov for arealer til jordbruk
- nok mat, trygg mat, kortreist mat og god mat blir en viktigere del av vår livskvalitet
- økt etterspørsel etter biodrivstoff vil kunne legge beslag på store jordbruksarealer verden over

- et aktivt jordbruk er grunnlag for lokal bosetting, foredling og verdiskaping, og for den store matvareindustrien
- levende bygder og velpleide kulturlandskap er viktig for norsk identitet og for Norge som reisemål
- lokal produksjon basert på lokale genressurser reduserer faren for spredning av sykdommer og fremmede arter
- jorda i Norge kan produsere mat til millioner av mennesker lenge etter at Nordsjøen er tom for olje og gass

Status i arbeidet med å nå halveringsmålet

Jordverngruppa mener at det nasjonale jordvernmålet må forstås slik:

- "De mest verdifulle jordressursene" er *dyrka mark*
- Omdisponeringsnivået pr. 2010 må ikke overstige *5 700 daa dyrka mark*, for at jordvernmålet kan sies å være nådd

- Det ble registrert omdisponert 11 653 dekar dyrka mark i 2004, 6 657 dekar i 2005 og 7 643 dekar i 2006.
- Tallene for registrert omdisponert areal er usikre. Vi vet at tallene for 2005 og 2006 er lavere enn de reelle, grunnet underrapportering, jf SLF-rapport 16/2006 og 20/2007.
- Taktene på omdisponering av verdifulle jordressurser er høyere enn det politiske målet tilsier.
- Det er usikkert om målet om å halvere omdisponeringen innen 2010 vil kunne nås.

Vurdering av eksisterende virkemidler

- Planprosessene er hovedarena for arealforvaltning
- Pbl har virkemidler, men de blir ikke utnyttet godt nok:
 - Kommunene prioriterer ikke jordvern tilstrekkelig
 - Regionale organer bruker ikke innsigelses/klage i stor nok grad
 - Viktige nasjonale hensyn mekles bort for regionale kompromisser
- Riksrevisjonen dokumenterer at utviklingen ikke er i tråd med nasjonale mål og retningslinjer – jfr Dok. Nr. 3:11
- Jordverngruppa mener at dagens jordlov ikke ivaretar jordvernet godt nok
- Jordvernet har ikke sterk nok vekt i samferdselssaker – transportutbygging som legger til rette for å dreie utbyggingsmønsteret må prioriteres bl.a. i NTP

Forslag til nye virkemidler

1. Det utarbeides et informasjonsprogram med sikte på å "vinne hjertene" for jordvern.
2. Det gis støtte til Planlovutvalgets forslag om styrking av virkemidler i plan- og bygningsloven som gir anledning til å regulere arealbruken, herunder ivareta jordvern.
3. Det tas initiativ fra sentrale myndigheter til igangsetting av regionale planprosesser.
4. Det utarbeides nye Rikspolitiske retningslinjer for jordvern. (eller jordvern gjøres tydeligere i andre RPR)
5. Jordlova styrkes som virkemiddel for jordvern (-landbrukets bygninger underlegges kravet om omdisponeringstillatelse, beslutningen om overføring av avgjørelsesmyndighet til kommunene vurderes på nytt, lovhjemmel for Fylkesmannen til å føre tilsyn med kommunene)
6. Det utarbeides en hjemmel for vern av jordressurser
7. Sentrale myndigheter må i Nasjonal Transportplan sørge for å prioritere utbygging av transportsystemet som er nødvendig for å dreie utbyggingsmønsteret mot områder med mindre arealkonflikter
8. Dokumentasjon av arealverdiene, og kunnskapen om utviklingen i arealbruken, må forbedres
9. Prioriteringen av jordvernet i styringsdialogen mellom LMD/SLF og Fylkesmannen må gjøres enda klarere enn i dag. Styringsdialogen med FLS styrkes
10. Uavhengig av forvaltningsreformen må det beholdes et sterkt kompetansemiljø for landbruks-, areal- og ressursforvaltning på statlig regionalt nivå, for å sikre ivaretakelsen av den nasjonale jordvernpolitikken
11. Det utarbeides et nytt og ambisiøst politisk mål for ytterligere reduksjon i omdisponeringen av dyrka mark

Vurdering:

Rapporten "Klimaskifte for jordvernet" gir en god oversikt over status for jordvernmålet, vurdering av eksisterende virkemidler og forslag til nye virkemidler for et sterkere jordvern. Landbruksdirektøren støtter vurderingene og forslag til nye virkemidler for et styrket jordvern og ønsker å knytte enkelte kommentarer til rapporten:

3.6.1: Vi ser i Østfold et stort behov for sterkere samordning av de nasjonale målene i arealpolitikken, og at det også er nødvendig å tydeliggjøre hvilken betydning disse målene bør få i praktisk arealforvaltning. Det er særlig betydningen av et styrket jordvern i forhold til eksisterende areal- og transportplaner som må klargjøres.

3.6.2: Vi bekrefter at det vil være nyttig med forsterkede statlige signaler overfor regionalt nivå om bruk av tilgjengelige virkemidler i arealpolitikken for å sikre oppfølgingen av nasjonale mål. Regionalt statlig nivå bruker nasjonale påminnelser om jordvernets viktighet aktivt overfor kommunene og fylkeskommunen, særlig i arealplanprosessene.

3.6.3: Vi støtter særlig behovet for å iverksette tiltak for i større grad å sikre at de arealpolitiske beslutningene i kommunene samsvarer med nasjonalt vedtatte arealmål.

3.6.4: Vi deler Riksrevisjonens bekymring for at det mangler en nasjonal oversikt over hvilke konsekvenser dagens arealforvaltning har for verdiene som skal ivaretas og for usikkerheten i nasjonal rapportering av nedbygging. Vi støtter behovet for bedre dokumentasjon av utviklingen i arealbruken.

3.6.5: Det er på tide å evaluere den kommunaliseringen av landbruksforvaltningen som skjedde i 2004 – deriblant konsekvensene for jordvernet. *Det er viktig å kontinuerlig bevisstgjøre kommunene i forhold til det ansvaret de har for å gjennomføre nasjonal politikk på landbruksområdet.*

Vi støtter at den regionale planleggingen må bli tydeligere og gis en mer konkret og bindende form og at det må gis klarer føringer for hvilke nasjonale arealpolitiske mål som skal følges opp også i den regionale planleggingen. *Det er i denne sammenheng viktig at regionalt statlig nivå gis en formell rolle i den regionale planleggingen. Erfaringer fra Østfold tilsier at det er utfordrende også regionalt å nå fram med nasjonale føringer for jordvern.*

4.1.1.3: Landbruksdirektøren er enig i at staten bør beholde innsigelseskompetansen hos fylkesmannen for å sikre staten muligheten til å ivareta statlig politikk i behandlingen av kommunale planer.

4.1.2: Vi støtter vurderingen gjort av gruppa om at det er uheldig at landbrukssektoren selv kan gjennomføre omdisponeringer av jordressurser uten noen myndighetsbehandling og at dette kan bidra til å svekke landbrukets legitimitet og troverdighet.

4.2: Vi støtter viktigheten av at statlige myndigheter prioriterer infrastrukturprosjekter i NTP som er nødvendige for et langsiktig jordvern og at det legges vekt på å tilrettelegge for kollektive transportformer ved utformingen av utbyggingsmønsteret og transportsystemet.

4.3.2 og 4.3.3: For Østfold vurderer vi disse avbøtende tiltakene som marginale og mener at disse ikke bør fokuseres framover. Det er fare for at dette kan være lettvinde løsninger å peke på for utbygger. Disse tiltakene vil ikke kunne erstatte de arealene som eventuelt blir nedbygd.

Konklusjon

Landbruksdirektøren viser til sakens bakgrunn og vurderingene over og gir sin tilslutning til de vurderinger av eksisterende virkemidler og forslag til nye virkemidler for jordvern som er gjort av jordverngruppa i rapporten "Klimaskifte for jordvernet".

LANDBRUKSDIREKTØRENS FORSLAG TIL VEDTAK:

Fylkeslandbruksstyret i Østfold gir sin tilslutning til de vurderinger av eksisterende virkemidler og forslag til nye virkemidler for jordvern som er gjort av jordverngruppa i rapporten "Klimaskifte for jordvernet".

Moss, 13.03.08
Thor Bjønnes
landbruksdirektør
(sign.)

Kjersti Stenrød
rådgiver
(sign.)

Forslag fra H:

"Fylkeslandbruksstyret slutter seg i hovedsak til forslagene til nye virkemidler i jordverngruppas rapport "Klimaskifte for jordvernet".

Det er viktig å presisere at de nye virkemidlene må ta hensyn til lokal og regional kunnskap og skjønnsutøvelse. Virkemidler som griper for sterkt inn i kommunens myndighetsansvar bør ikke gjennomføres.

Det bør utredes muligheter for økonomiske virkemidler som stimulerer til en mer areal- og transporteffektiv arealbruk med fortetting."

Landbruksdirektørens forslag til vedtak ble satt opp mot 1. avsnitt i forslag fra H:

1. avsnitt i forslag fra H: 3 stemmer – H og FrP.

Landbruksdirektørens forslag til vedtak: 4 stemmer – Sp, SV og Ap.

Landbruksdirektørens forslag til vedtak ble vedtatt mot 3 stemmer.

2. avsnitt i forslag fra H: 3 stemmer – H og FrP. Dette forslaget falt.

3. avsnitt i forslag fra H ble enstemmig vedtatt.

Moss, 02.04.08.

Rett utskrift bekreftes:

Ingvill Bakker Eriksen
førstekonsulent